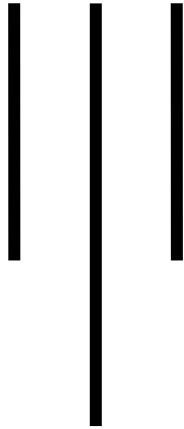

सूर्योदय नगरपालिकाको

विषादीजन्य पदार्थ न्यूनीकरण, नियन्त्रण तथा नियमन सम्बन्धी निर्देशिका,

२०७५

विषादीजन्य पदार्थ न्यूनीकरण, नियन्त्रण तथा नियमन सम्बन्धी निर्देशिका, २०७५

विषयसूची

प्रस्तावना	३
१ नाम र प्रारम्भ	३
२ परिभाषा	३
३ विषादी पञ्जिकरण गराई प्रमाण पत्र लिनु पर्ने	४
४ विषादी सूचीकरण गरी ईजाजतपत्र लिनु पर्ने	४
५ कन्टेन्ट र सूचकपत्रको स्वीकृत	४
६ प्रांगरिक तथा जैविक विषादी उत्पादन र प्रयोगमा प्रोत्साहनमा गर्ने	५
७ अजैविक विषादीको प्रयोग न्यूनीकरण गर्न अपनाइने एकीकृत शत्रुजीव व्यवस्थापन विधि	५
८ विषादी नियमन तथा निर्देशन समितिको गठन	६
९ विषादी नियन्त्रण तथा मूल्यांकन उपसमितिको गठन	६
१० विषाद निरीक्षक तोक्ने	७
११ विषादी निरीक्षकको काम कर्तव्य र अधिकार	७
१२ विषादी उत्पादन तथा विक्री वितरणमा प्रतिबन्ध	७
१३ विषादी प्रयोग सम्बन्धमा सर्वसाधारण उपभोक्ता तथा कृषक वर्गको जिम्मेवारी	७
१४ निर्देशिकाको ब्याख्या	८
१५ निरदेशिका संशोधन तथा खारेजी	८

विषादीजन्य पदार्थ न्यूनीकरण, नियन्त्रण तथा नियमन सम्बन्धी निर्देशिका, २०७५

प्रस्तावना

प्रांगारिक खेति प्रणालीलाई प्रोत्साहन गरी विषादीरहित खाद्य सामाग्रीहरुको उत्पादन र वितरणको व्यवस्थावाट नागरिकहरुको स्वस्थ जीवन जिउने अधिकार सुनिश्चित गर्न सहयोग होस भन्ने उद्देश्यले नगरपालिकाको भौगोलिक क्षेत्र भित्र विषादी जन्य पदार्थको प्रयोगमा न्यूनीकरण र नियन्त्रण गर्न बाञ्छनीय भएकोले नगरपालिकावाट जारी सूर्योदय राजपत्र, २०७५ को कार्यविधि नं. ८ मा व्यवस्था भए अनुसार स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी विषादीजन्य पदार्थको प्रयोगमा न्यूनीकरण, नियन्त्रण तथा नियमन सम्बन्धी निर्देशिका, २०७५ बनाई लागू गरिएकोछ ।

१ नाम र प्रारम्भ :

- (१) यस निर्देशिकाको नाम विषादीजन्य पदार्थको प्रयोगमा न्यूनीकरण, नियन्त्रण तथा नियमन सम्बन्धी निर्देशिका, २०७५ रहेकोछ ।
- (२) यो निर्देशिका नगरपालिका नगरसभाले स्वीकृत गरी सार्वजनिक सूचना मार्फत लागू गरिनेछ ।

२ परिभाषा : विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस निर्देशिकामा :

- (क) विषादीजन्य पदार्थ भन्नाले बीउविजन, वालीनाली, बोटविरुवा, पशुपन्छीमा लाग्ने विभिन्न रोग तथा किराको प्रकोप नियन्त्रणको लागि प्रयोग गरिने अजैविक विषालु पदार्थ भन्ने बुझिन्छ ।
- (ख) पञ्जिकृत विषादी: नेपाल सरकारले देश भित्र आयात र प्रयोगको लागि सूचीकरण गरेको विषादी भन्ने बुझिन्छ ।
- (ग) विषादी पञ्जिकरण निकाय भन्नाले संघीय कृषि तथा पशुपन्छी मन्त्रालय, कृषि विभाग अन्तरगतको वाली संरक्षण निर्देशनालय भन्ने बुझिन्छ ।
- (घ) नगरपालिका भन्नाले स्थानीय सूर्योदय नगरपालिका बुझनु पर्दछ ।
- (ङ) नगरसभा भन्नाले सूर्योदय नगरपालिकामा गठित नगरसभा भन्ने बुझनु पर्दछ ।
- (च) प्रमुख भन्नाले सूर्योदय नगरपालिका प्रमुख सम्भन्नु पर्दछ ।
- (छ) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत भन्नाले सूर्योदय नगरपालिका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सम्भन्नु पर्दछ ।
- (ज) प्रांगारिक खेति भन्नाले अजैविक विषादी र रासायनिक मलको प्रयोग नगरी गोठेमल, कम्पोष्टमल र गड्यौलामल प्रयोग गरी उत्पादन गरिएको वालीनाली भन्ने सम्भन्नु पर्दछ ।
- (झ) स्थानीय सरकार भन्नाले स्थानीय गांउपालिका वा नगरपालिकाको क्षेत्राधिकार भित्र संचालित सरकार भन्ने बुझनु पर्दछ ।
- (ञ) विषादी नियमन तथा निर्देशन समिति भन्नाले यस निर्देशिका बमोजिम गठित विषादी नियमनको लागि गठित निर्देशन समितिलाई जनाउने छ ।

- (ट) **विषादी नियन्त्रण तथा मूल्यांकन उपसमिति** भन्नाले यस निर्देशिका बमोजिम गठित विषादी नियन्त्रण तथा मूल्यांकन उपसमितिलाई जनाउनेछ ।
- (ठ) **ऐन** भन्नाले संघीय, प्रादेशिक तथा स्थानीय तहको जीवनाशक विषादी ऐन समेत सम्झनु पर्नेछ ।
- (ड) **नियमावली** भन्नाले संघीय, प्रादेशिक र स्थानीय सरकारबाट जारी जीवनाशक विषादी नियमावली सम्झनु पर्नेछ ।
- (ड) **कन्टेनर** भन्नाले विषादी राख्न, छोप्न, बन्द गर्न वा प्याक गर्न प्रयोग गरिने भाडो वा बट्टा वा पोका सम्झनु पर्दछ ।
- (ढ) **सूचकपत्र (लेवल)** भन्नाले विषादीको कन्टेनरको बाहिर लेखिएको वा छापिएको वा रेखांकन गरिएको विषादी सम्बन्धी सूचना सम्झनु पर्दछ ।

३ विषादी पञ्जिकरण गराई प्रमाण पत्र लिनु पर्ने : कुनै पनि व्यक्ति, संस्था वा निकायले विषादी उत्पादन, आयात, निर्यात र किनवेच गर्नु अगाडि नेपाल सरकार कृषि तथा पशुपन्थी मन्त्रालय, कृषि विभाग अन्तरगत वाली संरक्षण निर्देशनालयबाट पञ्जिकरण गराई प्रमाणपत्र लिनुपर्नेछ । पञ्जिकरण गरिएका विषादीको नाम नेपाल सरकारले राजपत्रमा प्रकाशित गर्नेछ ।

४ विषादी सूचीकरण गरी ईजाजतपत्र लिनु पर्ने :

- (१) दफा ३ बमोजिम पञ्जिकृत विषादी उत्पादन, निकासी, पैठारी र खरिद विक्री गर्न चाहाने व्यक्ति तथा संस्थाले स्थानीय नगरपालिकाको कार्यालयमा सूचीकरणको लागि निवेदन दिन सक्नेछ ।
- (२) नगरपालिका को कार्यालयले आवश्यक जांचबुझ गरी मात्र विषादीको सूचीकरण गर्न वा सूचीकरण अस्वीकार गर्न सक्नेछ ।
- (३) नगरपालिकाको कार्यालयले नेपाल सरकारबाट पञ्जिकृत विषादीको सूचीकरण गरेको अवस्थामा इच्छुक व्यक्ति तथा संस्थाले अनिवार्य रुपमा ईजाजतपत्र लिनु पर्नेछ ।
- (४) यस निर्देशिकाको अनुसूची १ मा उल्लेखित नेपाल सरकारबाट प्रतिबन्धित विषादीको लागि सूचीकरण र ईजाजत पत्र जारी गर्ने छैन ।
- (५) विषादीको उत्पादन तथा किनवेच गर्ने व्यक्ति तथा संस्थाले नगरपालिकाको कार्यालयबाट तोकिएको दस्तुर तिरेर ईजाजतपत्र लिनु पर्नेछ ।
- (६) नगरपालिकाको कार्यालयबाट ईजाजत लिई विक्री वितरण भएका विषादीबाट सर्वसाधारण उपभोक्ता र पशु पन्थीको स्वास्थ्यमा प्रतिकूल प्रभाव देखिएको अवस्थामा ईजाजतपत्र खारेज वा निलम्बन गर्न सक्नेछ ।
- (७) विषादी विक्रेताले ईजाजत नवीकरण गर्नुपर्नेछ भने विषादी उत्पादक वा संश्लेषणकर्ता उद्यमीले हरेक २ (दुई) वर्षमा ईजाजत नवीकरण गर्नु पर्नेछ ।

५ कन्टेन्ट र सूचकपत्रको स्वीकृत :

(१) विषादी उत्पादन र विक्री वितरण गर्न चाहने व्यक्ति तथा संस्थाले कन्टेनर तथा सूचकपत्रको नमूना स्थानीय नगरपालिकाबाट समेत स्वीकृत गराउनु पर्नेछ ।

(२) निर्धारित कन्टेनर र सूचकपत्र प्रयोग नगर्ने व्यक्ति तथा संस्थाको विषादी विक्री वितरणको ईजाजत र कन्टेनर तथा सूचकपत्रको स्वीकृति खारेज गरिनेछ ।

६ प्रांगारिक तथा जैविक विषादी उत्पादन र प्रयोगमा प्रोत्साहनमा गर्ने : नगरपालिकाको भौगोलिक क्षेत्र भित्र प्रांगारिक खेतलाई प्रोत्साहन गर्नको लागि देहायका शत्रुजीव नियन्त्रण विधिहरूमा जोड दिईनेछ:

(१) नगरपालिकाको कार्यालयमा रहेको कृषि तथा सहकारी शाखाले आवश्यकता अनुसार कृषि ज्ञानकेन्द्रसंग समन्वय गरी प्रत्येक वडा कार्यालयमा विषादी प्रयोगबाट मानव स्वस्थ र अन्य प्राणी तथा वनस्पतिमा पर्ने जोखिम र हानी नोक्शानीको बारेमा कृषकहरूलाई जानकारी र सुसूचित गर्न नियमित अन्तरक्रिया कार्यक्रम प्रभावकारी रूपमा संचालन गरी कृषकहरूलाई स्वयम् दक्ष बनाउने ।

(२) तरकारीवाली, अन्नवाली र चिया खेतमा लाग्ने किरा नियन्त्रण गर्न स्थानीय स्तरमा गाईको गहुंत तथा तितेपाति, असुरो, निम, पारिजात, खिर्को, सुर्ति आदिको भोल र साबुनपानी प्रयोगमा जोड दिने ।

(३) नगरपालिकाको कार्यालयबाट बजेटको आवश्यक ब्यवस्था गरी अन्न भण्डारणमा लाग्ने किरा नियन्त्रण गर्न कृषकहरूलाई मेटल वीन तथा प्रांगारिक विषादी छर्ने स्प्रेयर खरिदमा वित्तीय सहयोग उपलब्ध गराउने ।

(४) कृषि शाखाका प्राविधिकहरूले ज्वानो, तितेपाती, टिमर र बोभो भोल तयारी प्रविधि र अन्न भण्डारमा प्रयोग गर्ने विधि सिकाएर स्थानीय प्रांगारिक विषादीको प्रचार प्रसार गर्ने ।

(५) अमिलो जातका फलफूल, चिया र काका, फर्सी, घिरौला, लौका आदि जस्ता लहरे तरकारीवालीमा लाग्ने औसा किरा नियन्त्रण गर्न फेरोमेन ट्याप (पासो) तयारी र प्रयोगवारेको प्रविधि कृषकहरूमा उपलब्ध गराउने ।

(६) कृषकहरूले आफ्नो घर, आगन, गोठ, खेतवारी, बगैचा, भण्डार, भाडावर्तन, औजारको नियमित अवलोकन तथा सफाईको साथै ब्यक्तिगत सरसफाईमा ध्यान दिने ।

(७) गाइनेकिरा, गड्यौला, न्याउरी, लाटेकोसेरो लगायतका मित्र जीवहरूको पहिचान तथा शुरुक्षा गर्ने र शत्रुजीवको नियन्त्रण गर्न केही मात्रामा हुसी, ब्याक्टेरिया, भाईरस तथा नेमाटोडजन्य जैविक विषादीको प्रयोग गर्ने ।

(८) नगरपालिकाले उपदफा २ मा उल्लेखित स्थानीय प्रांगारिक पदार्थको प्रयोगबाट विषादी उत्पादन गर्ने उद्यम संचालनको दर्ता गर्ने र ईजाजत पत्र जारी गर्ने कार्यमा सहजिकरण गर्ने ।

(९) उपदफा ३ बमोजिमका उद्यमहरूलाई स्थानीय कर मिनाह गर्ने र उद्यम प्रवर्धन कोषबाट लागत सहभाति गर्न सकिनेछ ।

७ अजैविक विषादीको प्रयोग न्यूनीकरण गर्न अपनाइने एकीकृत शत्रुजीव ब्यवस्थापन विधि :

(१) स्थानीय हावपानीमा अनुकुल हुने खालका रोग तथा किरा प्रतिरोधक जातका वालीहरू लगाउने ।

(२) खेतवारीको उचित सरसफाई, खनजोत, सिंचाई, निकास, बालीचक्र, वीउ छर्ने रोप्ने समयमा हेरफेर, बाली कटानी पछिको अवशेष नष्ट आदि जस्ता कृषिकर्ममा आधारित विधिको प्रयोग गर्ने ।

(३) हातको माध्यमबाट किरा तथा जीव नष्ट गर्ने, अनाज घाममा सुकाउने, अवरोध राख्ने र पासो थाप्ने आदि जस्ता भौतिक र यान्त्रिक विधिको प्रयोग गर्ने ।

(४) परजीवी तथा शिकारी किराको साथै ब्याक्टेरिया, भाइरस, फंगस, नेमाटोडको प्रयोग गरी किरा तथा रोगको उपचार गर्ने ।

(५) वास्नादार विभिन्न रासायनिक पदार्थहरू जस्तै मिथाइल युजिनल र फेरोमेन जस्तै हेलिलुर स्पोरडेलुरको प्रयोगबाट किराहरू आकर्षित गरी पासोमा फसाउने ।

(६) स्थानीय विधिबाट समाधान नभएमा पञ्जिकृत विषादीको सावधानीपूर्वक प्रयोग गरी विभिन्न रोग तथा किरा नियन्त्रण गर्ने ।

(७) कटनाशक तथा हुसीजन्य विषादी प्रयोग गरेको अवस्थामा अनुसूची (२) बमोजिमको अवधि पुरा नभएसम्म तरकारी तथा खाद्यबाली टिप्न र उपभोग गर्न हुदैन ।

८ विषादी नियमन तथा निर्देशन समितिको गठन :

(१) नगरपालीकाको कार्यालयमा सूचीकृत विषादी उत्पादन, ओसारपसार, निकासी, पैठारी र किनवेच गर्न चाहने व्यक्ति तथा संस्थालाई निर्देशन गर्न नगरपालिका प्रमुखको संयोजकत्वमा देहाय बमोजिम विषादी नियमन तथा निर्देशन समिति गठन हुनेछः

(क) नगरपालिका प्रमुख	संयोजक
(ख) आर्थिक विकास समितिका संयोजक	सदस्य
(ग) भौतिक पूर्वाधार विकास समितिका संयोजक	सदस्य
(घ) बजार अनुगमन समितिका संयोजक	सदस्य
(ङ) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	सदस्य सचिव

(२) विषादी नियमन तथा निर्देशन समितिले आफ्नो संचालन कार्यविधि आफै बनाई लागू गर्ने छ ।

९ विषादी नियन्त्रण तथा मूल्यांकन उपसमितिको गठन :

(१) यस निर्देशिका बमोजिम नगरपालीकाको कार्यालयमा सूचीकृत विषादी उत्पादन, ओसारपसार, निकासी, पैठारी र किनवेच गर्न चाहने व्यक्ति तथा संस्थाको काम कारवाहीको मूल्यांकन गरी दोषी देखिएमा विषादी नियमन तथा निर्देशन समिति समक्ष आवश्यक कारवाईको सिफारिश गर्न देहाय बमोजिमको विषादी नियन्त्रण तथा मूल्यांकन उपसमिति गठन गरिनेछः

(क) नगर उपप्रमुख	संयोजक
(ख) बजार अनुगमन समितिका संयोजक	सदस्य
(ग) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	सदस्य
(घ) कृषि शाखाको अधिकृत कर्मचारी	सदस्य
(ङ) प्रशासकीय अधिकृत	सदस्य सचिव

(२) विषादी मूल्यांकन र नियन्त्रणको लागि आवश्यक अन्य कुराहरु विषादी नियमन तथा निर्देशन समितिले तोके बमोजिम हुनेछ ।

१० विषाद निरीक्षक तोक्ने : नगरपालीकाको कार्यालयले कृषि शाखाको प्राविधिक अधिकृतलाई विषादी निरीक्षक तोक्न सक्ने सक्नेछ ।

११ विषादी निरीक्षकको काम कर्तव्य र अधिकार :

(१) विषादी निरीक्षकले आफ्नो जिम्मेवारी पालनाको सिलशिलामा व्यक्ति तथा सस्थाको घर, टहरा, जग्गाजमिन, सवारी, गोदाम र कारखानामा प्रवेश गरी भौतिक निरीक्षण र कागजात जांच गर्न सक्नेछ ।

(२) यस निर्देशिका विपरित कसैले विषादी उत्पादन, निकासी, पैठारी र विक्रि वितरण गरेमा गोदाममा तालाबन्दी गर्न वा विषादी आफ्नो कब्जामा लिई आवश्यक कारवाहीको सिफारिश गर्न विषादी मूल्यांकन तथा नियन्त्रण उपसमितिलाई जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

१२ विषादी उत्पादन तथा विक्री वितरणमा प्रतिबन्ध :

(१) यस निर्देशिकाको अनुसूची १ मा उल्लेखित प्रतिबन्धित विषादीको उत्पादन तथा विक्री वितरण गर्नु हुदैन ।

(२) स्थानीय नगरपालिकाबाट सूचीकृत नभएका विषादी उत्पादन र विक्री वितरण गर्न हुदैन ।

(३) विषादी स्वीकृत कन्टेनरमा नराखी खुला रुपमा विक्रि वितरण गर्न हुदैन ।

(४) कन्टेनर वा बट्टामा सूचकपत्र नटाँसिकन विषादीजन्य पदार्थ विक्री वितरण गर्न हुदैन ।

(५) प्रचलित कानून र यस निर्देशिका उलंघन गर्ने व्यक्ति तथा संस्थालाई प्रचलित कानून बमोजिम कारवाही हुनेछ ।

१३ विषादी प्रयोग सम्बन्धमा सर्वसाधरण उपभोक्ता तथा कृषक वर्गको जिम्मेवारी :

(१) विषादी औषधी होईन, मानवजाती लगायतका जीव तथा वनस्पतिको लागि विष हो ।

(२) विषादी खरिद र प्रयोग गर्नु अगाडि प्राविधिकहरुबाट अनिवार्य सल्लाह लिनुपर्दछ ।

(३) नभै नहुने अवस्थामा केवल तालीम प्राप्त र ईजाजतवाला विक्रेताबाट मात्र विषादी खरिद गर्नु पर्दछ ।

(४) विषादी खरिद गर्दा पञ्जिकृत र प्रभावकारी विषादी खरिद गर्नु पर्दछ ।

(५) पञ्जिकृत नभएका र प्रतिबन्धित विषादी खरिद गर्नु हुदैन ।

(६) विषादी बालबालिकाको पहुँचबाट टाढा राख्ने ।

(७) विषादी प्रयोग गर्दा सुरक्षित पहिरन, मास्क तथा पञ्जाको प्रयोग गर्ने ।

(८) सहि विषादी सहि समय र मात्रामा सहि तरिकाले प्रयोग गर्ने ।

(९) विषादी छरी सके पछि निर्धारित समय पर्खेर मात्र टिप्ने र विक्रि वितरण गर्ने ।

(१०) सकेसम्म स्थानीय विधि र प्राविधिको प्रयोग गरी अजैविक विषादीको प्रयोग न्यूनीकरण गर्ने ।

(११) विषादीका खाली डिब्बा ता प्याकेट शुरुषित तरिकाले नष्ट गर्ने ।

(१२) विक्रेताले पञ्जकरण नगरेका विषादी विक्री वितरण नगर्ने ।

१४ निर्देशिकाको ब्याख्या निर्देशिका कार्यान्वयन गर्ने सिलशिलामा कुनै दुविधा उत्पन्न भएमा त्यसको ब्याख्या गर्ने काम नगरपालिका कार्यालयले गर्नेछ ।

१५ निरदेशिका संशोधन तथा खारेजी : नगरसभाले यो निर्देशिका संशोधन वा खारेज गर्न सक्नेछ ।

अनुसूची (१)

नेपाल सरकारबाट प्रतिबन्धित विषादीहरूको सूची

क्र.सं.	विषादीको नाम	प्रतिबन्धित बर्ष
१	क्लोरोडेन	२००१
२	डी.डी.टी.	२००१
३	डाइएल्ड्रिन	२००१
४	इन्ड्रिन	२००१
५	अल्ड्रिन	२००१
६	हेप्टाक्लोर	२००१
७	माइरेक्स	२००१
८	टोक्साफेन	२००१
९	वि.यच.सी.	२००१
१०	लिन्डेन	२००१
११	फस्फामिडन	२००१
१२	अर्गानो मर्करी कम्पाउण्ड	२००१
१३	मिथाइल पाराथियन	२००७
१४	मनोक्रोटोफस	२००७
१५	इण्डोसल्फान	२०१४
१६	फोरेट	२०१६

अनुसूची (२)

नेपालमा पञ्जिकृत विषादीहरूको नाम र विषादीको प्रयोग पछि कटानीको लागि पर्खनु पर्ने समय

(क) किटनाशक विषादी:

विषादीको सामान्य नाम	टिप्पण पर्खनु पर्ने समय	विषादीको सामान्य नाम	टिप्पण पर्खनु पर्ने समय
१) एवोमेक्टिन	१४ दिन	२५) इमामेक्टिन बेन्जोएट	१० दिन
२) एसिफेट	१५ दिन	२६) इथियन	१४ दिन
३) एसिटामिप्रिड	१५ दिन	२७) फेनभेलेरेट	७ दिन
४) अल्फसाइपरमेथ्रिन	१४ दिन	२८) फेनपाइरोक्सिमेट	३ देखि ७ दिन
५) अल्फामेथ्रिन	७ दिन	२९) फिप्रोनिल	३२ दिन
६) एल्मुफोस्फाइड		३०) फ्ल्युवेन्डियामाइड	३० दिन
७) बेटासाइफ्ल्युन	४ दिन	३१) इमिडक्लोप्रिड	४० दिन
८) बाइफेनाथ्रिन	६ दिन	३२) इण्डोअक्जाकाब	१४ दिन
९) बप्रोफेजिन	५ दिन	३३) यटेफेनप्रोक्स	१५ दिन
१०) कार्बारिल	२२ देखि ४० दिन	३४) ल्याम्डासाइहालोथ्रिन	१४ दिन
११) कार्बोफ्युरान	१४ दिन	३५) लुफेनुरोल	१४ दिन
१२) कर्बोसल्फान	३० देखि ६० दिन	३६) मालाथियन	१४ दिन
१३) कार्टाप हाइगोक्लोराइड	२१ दिन	३७) निटेनपाइरान	१६ दिन
१४) क्लोरफ्लुजुरान	७ दिन	३८) नोभालुरोन	५ दिन
१५) क्लोरानट्राअलिपोर	७ दिन	३९) फेनथोयट	५ दिन
१६) क्लोरपारिफोस	२८ देखि ३५ दिन	४०) प्रोफेनफेम	१४ दिन
१७) साइफलथ्रिन	७ दिन	४१) प्रोपोक्जर	३० दिन
१८) साइपरमेथ्रिन	७ दिन	४२) क्वनालफस	४० दिन
१९) साइरोमेजिन	७ दिन	४३) स्पारोमेसिफन	७ दिन
२०) डाल्टामेथ्रिन	७ दिन	४४) टेमेफस	३० दिन
२१) डाइक्लोरोभस	३ देखि ५ दिन	४५) थायोमेथोक्साज	१४ देखि २१ दिन
२२) डाईफ्लुवेन्जुरोल	७ दिन	४६) थायोडिक्वार्व	७ दिन
२३) डाईमिथोएरट	१५ दिन	४७) ट्राइजोफस	१४ दिन
२४) डाइरोटफूरन	३८ दिन		

(ख) दुसीनाशक विषादी:

विषादीको सामान्य नाम	टिप्पण पर्खनु पर्ने समय	विषादीको सामान्य नाम	टिप्पण पर्खनु पर्ने समय
१) बोनोमाइल	७-२१ दिन	१६) इप्रोवेनफस	१४ दिन
२) क्याप्तान	३० दिन	१७) कासुगामाइसिन	३० दिन
३) कार्वेण्डाजिम	१४ दिन	१८) फिरोक्सीम मिथाइल	१४ दिन
४) कार्वोक्सिन	२१ दिन	१९) मेन्कोजेभ	१४-२८ दिन
५) क्लोरोथारोनिल	१४ दिन	२०) मेटालाक्सील	४९ दिन
६) कपरहाईड्रोक्लोराइड	१४ दिन	२१) मेटिराम	६ दिन
७) कपरहाईड्रोअक्साइड	१४ दिन	२२) पेन्सीक्रोन	७९ दिन
८) कपरअक्सक्लोराइड	२१ दिन	२३) प्रोविकोनाजोल	१५-३० दिन
९) साइमोक्सानिल	१४ दिन	२४) प्रोपिनेव	३० दिन
१०) डाइफिनाकोजाजोल	३४ दिन	२५) सल्फर	१४ दिन
११) डाइमिथोमोर्फ	१४ दिन	२६) थाइफोनेट मिथाइल	१४ दिन
१२) डिनोक्याप	२१ दिन	२७) थिराम	१४-३० दिन
१३) फिनामिडल	९० दिन	२८) जिनेव	१० दिन
१४) हेक्जाकोनाजोल	४० दिन	२९) भेलिडामाइसिन	२१ दिन
१५) इप्रोभेलिकार्व	३०-९० दिन	३०) ट्राइसाइक्लाइजोल	३० दिन

